

BOLDOG ZOLTÁN

A látogatók

(1. HELYEZETT)

Miért bámul így rám? Az előbb még a jegyét is alig tudta kifizetni, hallottam, ahogy a veszekedés zaja beszűrődik a folyosóról. A teremőr is lesétált miatta a bejárathoz. Aztán valahogy mégis összekaparta az aprót, felkísérték, és most itt rontja az összképet. A ruhája sem illik egy szecessziós épülethez, nemhogy a modora. Szakadt, márkajelzés nélküli farmer, amelynek derekán töredezett bőrvöv szorítja össze a betúrt kínai pólót, ami kétféle szürkeárnyalattal próbálja változatossá tenni magát. Azon meg egy kifakult barna ing. Micsoda ötlet, micsoda anyag! Talán ettől van olyan szaga, mintha egy hosszú, izzasztó túráról érkezett volna.

Esetlen mozgásából és zavart hanghordozásából látszik, először jár itt, és hasonló helyeken sem gyakran fordult meg. Nem egy művelt ember, távol áll azoktól, akikkel találkozni szoktam. Nem hiába figyelmeztettek, amikor ideérkeztem: nagyon vegyes társaságra számítsak. Az viszont meg sem fordult bennem, hogy valaki az utcáról csak úgy beesik, és alig tudja összekaparni a belépőjét.

Ráadásul nem is egyedül érkezett. Itt bámul rám ez a gyerek is, talán a fia. Olyan alacsony, hogy feje alig ér fel a keret alsó pereméig. Neki ingyenes a belépés. Ki halott már olyanról, hogy ingyenes művészet? Minden pénzbe kerül. A vászon, a festék, az állvány, még az ötlet is. Nem is beszélve a modellről, még akkor is, ha fényképről készül a festmény, és csak egy-egy pillanatot kell megfizetni. Nem úgy, mint régen, amikor órákig tartott a mozdulatlanság. Különbözik sem azért fektet az ember a saját testébe, hogy bárki veszekedve, alkudozva, diákkedvezményel stírölje akár órákig. Az ember azért megy bele az ilyen játékokba, hogy csodálják, és ahogy az ilyenkor lenni szokott, megértsék.

Így hát ketten bámulnak, pedig gyerekeknek ez nem való. Túl mély a dekoltázsom, túl rövid a szoknyám. A férfi ribancnak néz, vagy egy törtetőnek, aki talán magának

* A XXXVII. Szegedi Nyári Tárlat REÖK-palotában rendezett kiállítását színesítette a *Művészetek Találkozása – festménynovella* pályázat, az irodalmipalyazat.hu (www.irodalmipalyazat.hu) oldal, a tiszatajonline.hu (www.tiszatajonline.hu) kulturális online magazin, a *Tiszatáj* irodalmi folyóirat valamint a REÖK közös pályázata, melynek témáját a Tárlaton résztvevő kortárs művészek: Kántor Ágnes, Henn László András, Lakatos Ervin és ef Zámbó István egy-egy inspiratív festménye adta. A pályázatra 33 alkotás érkezett, melyeket a háromtagú zsűri, *Hász Róbert*, *Kollár Árpád* és *Turczy István* értékelt. A pályázat jellegű volt. Első helyezett *Boldog Zoltán* lett A látogatók című alkotásával, második *Völgyi Lajos Késő*, Szeged című novellája, míg a harmadik *Somogyi Ferenc* írása, *Telefónia* (Nő az utcán). A nyerteseknek gratulálunk!

tapossa ki az utat, esetleg egyszerűen beül egy arra járó luxusautóba a pasija mellé, és elszárgul vele a kényelmes életbe. Bár ott díszleg fölöttem a felirat: *Princess*, amit régóta *Priceless*-nek olvasnak a legtöbben. Azok, akik nem csak bámulnak meredten a dekoltázsomba. Még az sem zavar igazán, hogy *hercegtelennek* vagy *megfizethetetlennek* néznek, bár utóbbinak jobban örülök.

Mindig csak az számít, hogy kik a látogatók. Mert én azért vagyok itt, hogy könnyű prédának tűnve valójában egy bonyolult csapda legyek. Egy nő az úton – *Femme la rue*, ahogy a francia mondja. De ezek itt biztosan nem értik sem a franciát, sem az angolt, és még az sem tűnik föl nekik, hogy mit keres egy francia című magyar képen egy angol feliratú bódé. Hát éppen azért próbálok én is folyton menekülni az utcáról, hogy ne akadjak össze ilyen alakokkal. Merthogy menekülök, idegesen az arcomhoz kapva, bármennyire is mást sugall a helyzet. Szeretnék például egy felismerhetetlenségig szétfolyó arc lenni egy Dali-festményen, mert akkor nem környékeznének meg holmi jöttmentek, akik érezhetően lesajnálnak a tekintetükkel.

De mit kutatnak ezek ketten a háttérben? Azok csak egyszerű statiszták, akik azért kaptak helyet a képen, hogy még inkább felhívják rám a figyelmet. Bámészkodók, díszletek, akik háttal állnak a látogatóknak. Konzumemberek, arctalanok, de én kiemelkedem közülük, azért is kerültem ide. Ők alkudni mentek a piacra meg csevevőzni, de nekem nincs szükségem ilyesmikre, én művészet vagyok, *megfizethetelen* és *hercegtelen*, és akkor is létezni fogok, amikor a háttérben kutakodó látogató már régen halott lesz, amikor már régen porrá rohadtak a mellettem látható műanyagok. Engem ne bámuljon, aki nem tud nézni! Egyáltalán miért jár az ilyen kiállításra?

Úgy motyognak itt előttem ezek ketten, mintha ők is egy utcai stand előtt válogatnának az áruból. Nekem kell a két lépés távolság, mert a lehelettől elkezdek iz-zadni. Lecsorog rólam a festék, a túlzott közelség egyszerűen tönkreteszi az életemet. Meg ez az értelmetlen keresgélés, ez a keresztülnézés rajtam, ez is nagyon zavar. Dühít, amikor azt meri kérdezni a gyerek: apa, az ott nem te vagy?

Már hogy lenne ott az apád, kisfiam, kérdeznék vissza. Ez egy festmény, nem a valóság, és bármennyire szeretnéd, hogy az apád művészet legyen, ő most csak egy látogató, mint te is. Egy elég csóró fajta, aki elriasztja tőlem a többieket, leértékel, és legszívesebben lemásznék a vászonnról, kitessékelném, mert ez itt nem egy bulvár-lap, aminek a címlapján az ember keresgeti az ismerős alakokat.

Apa, az ott biztosan te vagy, néz fel a gyerek kikerekedő szemekkel, és a mellettem lévő alak öltözetét vizsgálja. Apa, neked is ilyen kabátod volt néhány évvel ezelőtt, a táskádra is emlékszem, erősködik a kisgyerekek egyre élesedő hangján. Még az lesz a vége, hogy meggyőzi az apját, aki láthatóan könnyen befolyásolható, és egyre közelebb jön hozzám.

Végre felismeri önmagát. Mit ne mondjak, csodálatos.

És van képe azt állítani, hogy neki is éppen ilyen táskája, felsője, nadrágja és ingje volt. A cipőről nem is beszélve. Még a bódéra is emlékszik, ami az ecseri környéken díszelgett. Éppen azért környékezte meg, mert nem értette az angol feliratot. Még ilyen! Mi az az ecseri? Miről beszélnek ezek itt ketten? Én egy francia nő vagyok, aki szeretne elmenekülni, mert nagyon zavarja a kispolgári tömeg. Tessék engem elhinni úgy, ahogy vagyok.

De nem tágítanak, a fiú egyre gyorsabban hadarva eleveníti fel a kirándulás részleteit, az oda- és a visszautat, az állatkert-látogatást és a vidámparkot. Hát nem szégyellik magukat! Az én társaságomban ilyenekről beszélnek! Itt engem kell figyelni, rólam kell társalogni, olyanokról, hogy mit fejeznek ki a mozdulataim, milyen kecses a járásom és mennyire megbontja a színvilágot ez a ruha. Kit érdekel az ő vidámparkjuk meg az állatkert! Ezek itt tényleg nagyon-nagyon messzire mentek. Soha ilyen megaláztatásban nem volt még részem, hogy így megfélemedkezzenek rólam az előttem állók. És csak cseverésznek tovább zavartalanul!

Valamelyik ismerősük látta meg a férfit a képen, legalábbis ez derül ki a továbbiakban, mert ezek képesek odamenni a többi látogatóhoz, és dicsekedni a felfedezéssel. Nézze, az ott én vagyok, látja, mennyire hasonlít rám – zaklatja a többieket, akik messziről elkerülik őt is és engem is. A teremőrnek kell közbeavatkozni, lecsillapítja őket, de hívja is a kurátort, aki szapora léptekkel érkezik. Próbálja meggyőzni apát és fiát, hogy ez egy festmény, és a valósággal való minden egyezés csak a véletlen műve lehet. Meg arról, hogy a művész egy szuverén világot teremt, amelyhez semmi köze a valóságnak.

A férfi és a fiú azonban nem tágít. Néhány látogató is köréjük gyűlik, az érdeklődők gyűrűjében egy újságíró jegyzetel. „Egy férfi fedezte fel magát a festményen” – ezt írja a noteszébe, és rögtön interjút kér az apától. Az meg készségesen elsorolja a felfedezést, a kirándulás részleteit, a piacot és az egykori öltözetét. Ocsmányul hazudik nekik, mert én egy francia nő vagyok, ez egy francia út, és ez egy festmény, aminek semmi köze a valósághoz.

Ettől kezdve mindenki átnéz rajtam, csak a férfit keresik, aki egyszerű látogatóból maga is szereplővé vált. Méghozzá főszereplővé. A maga örületével, a képbe hazudott élményeivel, a hozzá nem értésével. De legalább a címet nem veheti el tőlem, mert hiába bámulja mindenki szenzációtól felajzottan hetekig az ő hátát, mégiscsak ott díszel a keret alatt: *Femme la rue V*. Az újonnan érkezők úgyis mindent előlről kezdenek, megnézik a címet, megnéznak engem, és elfelejtik a valóságot, a jöttment látogatót, aki bemeséli magának és a többieknek, hogy fontosabb lehet nálam.